

Pracovněprávní aktuality

(sledované období: 7. 2. 2020 – 5. 3. 2020)

JUDr. Nataša Randlová, Ph.D. / Mgr. Jakub Lejsek

Advokátní kancelář Randl Partners, s.r.o., člen aliance Ius Laboris, www.randls.com

Vyhlášené předpisy

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 41/2020 Sb. dne 17. 2. 2020

Vláda schválila nařízení vlády, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, jehož primárním cílem je transponovat do českého právního řádu aktualizovaný seznam limitních hodnot expozice na pracovišti v souladu se směrnicí Komise (EU) 2017/164 ze dne 31. ledna 2017, kterou se stanoví čtvrtý seznam směrných limitních hodnot expozice na pracovišti podle směrnice Rady 98/24/ES a kterou se mění směrnice Komise 91/322/EHS, 2000/39/ES a 2009/161/EU.

Toto nařízení stanoví řadu obecných minimálních požadavků na odstranění nebo snížení expozice karcinogenům a mutagenům. Zaměstnavatelé musí identifikovat a vyhodnotit rizika pro zaměstnance, která jsou spojena s expozicí konkrétních karcinogenů (a mutagenů), a v případě výskytu rizik musí zabránit expozici.

Nařízení vlády o zvýšení částek životního minima a existenčního minima

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 61/2020 Sb. dne 5. 3. 2020

Ministerstvo práce a sociálních věcí schválilo nařízení vlády **na zvýšení částek životního a existenčního minima**, které

jsou určující pro výpočet některých dávek hmotné nouze a státní sociální podpory či výpočet nezabavitelné částky v exekuci.

S účinností od 1. 4. 2020 bude životní minimum jednotlivce nově činit **3 860 Kč** (v současnosti 3 410 Kč) a existenční minimum **2 490 Kč** (v současnosti 2 200 Kč).

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), ve znění nařízení vlády č. 91/2019 Sb.

Vyhlášeno ve Sbírce zákonů pod číslem 62/2020 Sb. dne 5. 3. 2020

S nezabavitelnou částkou v exekuci rovněž souvisí i další přijaté nařízení, které s účinností od 1. 7. 2020 mění způsob jejího výpočtu, kdy se bude nově vypočítávat **ze 3/4 součtu částky životního minima a částky normativních nákladů na bydlení** (v současnosti 2/3 daného součtu) a nezabavitelná částka za vyživovanou osobu nově vzroste z jedné čtvrtiny **na jednu třetinu**.

Zda zvýšení příjmů osob, které se nachází v exekuci, povede k úspěšnějšímu vymáhání daných pohledávek a jejich návratu z šedé ekonomiky na pracovní trh, si však budeme muset počkat.

Přehled stavu projednávaných předpisů

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (příplatek pedagogického pracovníka)

Sněmovní tisk: 159

Stav projednávání: 2. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2019

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 182

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. ledna roku následujícího po roku jeho vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (přejmenování mateřské a rodičovské dovolené)

Sněmovní tisk: 212

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (rodičovský příspěvek)

Sněmovní tisk: 224

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (sleva na pojistném pro zaměstnance žijící ve znevýhodněných lokalitách)

Sněmovní tisk: 246

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (zrušení superhrubé mzdy)

Sněmovní tisk: 254

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 1. následujícího roku po vydání ve Sbírce zákonů

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (prodloužení délky základní výměry dovolené)

Sněmovní tisk: 317

Stav projednávání: 2. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2020

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 352

Stav projednávání: 3. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2020

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon) a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 424

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 15. dnem po jeho vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Sněmovní tisk: 457

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. dnem 7. kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 503

Stav projednávání: 2. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2020 (s výjimkami)

Návrh zákona o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (zákon o vyhrazených technických zařízeních)

Sněmovní tisk: 535

Stav projednávání: 2. čtení

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2020

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Sněmovní tisk: 545

Stav projednávání: 2. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. dnem 18. kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení

Návrh zákona o lobbování

Sněmovní tisk: 565

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2021

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování

Sněmovní tisk: 566

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2022

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 640

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: vyhlášením

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony

Sněmovní tisk: 689

Stav projednávání: 2. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2020 (s výjimkami)

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Sněmovní tisk: 695

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2020

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 363/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 701

Stav projednávání: 1. dnem následujícím po jeho vyhlášení

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2020

O poslaneckém návrhu zákona, jehož cílem je zvýšení rodičovského příspěvku z celkové výše 220 000 Kč na 300 000 Kč (resp. v případě péče o alespoň dvě děti mladší 4 let z 330 000 Kč na 450 000 Kč) pro všechny rodiče, kteří k 1. 1. 2020 pečovali o dítě či děti ve věku do 4 let (tj. nejen všechny aktivní příjemce), jsme vás informovali v minulém vydání časopisu Práce a mzda.

Daný návrh byl zaslán vládě k vyjádření jejich stanoviska. Vláda s daným poslaneckým návrhem nesouhlasí, a to především z důvodu souvisejícího zvýšení výdajů státního rozpočtu. I přes toto nesouhlasné stanovisko vlády může Parlament České republiky daný návrh schválit. O dalším postupu tohoto návrhu vás budeme v budoucnu informovat.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Sněmovní tisk: 736

Stav projednávání: 1. čtení

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2021

Vláda dále vyjádřila svůj nesouhlas také s poslaneckou novelou občanského soudního řádu, která má za cíl **zrušení institutu přisedících v pracovněprávních sporech**.

Vláda svůj nesouhlasný postoj odůvodňuje tím, že o zrušení tohoto institutu bylo již v minulosti opakovaně diskutováno, a je s ním spojen nesouhlas jak ze strany zástupců justice, tak některých dalších připomínkových míst. Vláda je toho názoru, že institut přisedících má v českých podmínkách letitou a nezastupitelnou tradici a jeho případnému zrušení by měla předcházet důkladná analýza dopadů tohoto kroku na rozhodování soudů, která v tomto případě dle vlády provedena nebyla.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Stav projednávání: vláda

Původně navrhovaná účinnost: 1. 7. 2019 (s výjimkami)

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: vláda

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2020

Návrh zákona o ochraně oznamovatelů

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2021

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2021

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2021

Návrh zákona o sociálním podniku

Stav projednávání: vláda

Původně navrhovaná účinnost: 1. 1. 2020

Návrh zákona o hromadném řízení

Stav projednávání: vláda schválila

Předpokládaná účinnost: 1. dnem 12. kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení

Vláda schválila návrh zákona o hromadném řízení, který má za cíl **zavést do českého právního řádu nový** (leč v zahraničí hojně užívaný) **instit, který umožňuje velké skupině osob s podobným nárokem uplatňovat svá práva společně v jednom řízení**. Schválený návrh se má týkat jen spotřebitelských sporů, tj. nikoliv mezi podnikateli navzájem.

O vývoji tohoto velice zajímavého návrhu a jeho postupu v Poslanecké sněmovně vás budeme informovat v některém z příštích vydání časopisu Práce a mzda.

Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o hromadném řízení

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. dnem 12. kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2022

Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo novelu zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Tímto návrhem má dojít k terminologické úpravě spočívající v nahrazení slov „dětská skupina“ slovem „jesle“. Služba péče o dítě v jeslích bude svým charakterem odpovídat stávající službě péče o dítě v dětské skupině. Daný návrh má mimo terminologické změny také zvýšit flexibilitu a kvalitu poskytovaných služeb či odstranit problémy, které vznikají díky současné právní úpravě.

Návrh zavádí také nový typ služby péče o dítě, a to v tzv. mikrojeslích, jedná se o jesle pro malý kolektiv do 4 dětí, služba bude zaměřena na nejmladší věkovou skupinu dětí a bude provozovaná v zařízení poskytovatele nebo v domácnosti pečující osoby.

Návrhem se mají dále zavést pravidla pro stabilní finanční jeslí ze státního rozpočtu za účelem zvýšení dostupnosti těchto služeb (v současnosti jsou jesle velice často finančně nedostupné pro širokou veřejnost).

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: vláda

Předpokládaná účinnost: 1. 7. 2020

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Stav projednávání: připomínkové řízení ukončeno

Předpokládaná účinnost: 1. 1. 2021 (s výjimkami)

Mezinárodní smlouvy

Změny z roku 2016 k Úmluvě Mezinárodní organizace práce o práci na moři

Sněmovní tisk: 177

Stav projednávání: Doručeno prezidentovi k podpisu

Smlouva o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Mongolskem

Sněmovní tisk: 511

Stav projednávání: 2. čtení

MPSV

Koronavirus a pracovní právní souvislosti

Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejnilo stanovisko k aktuální situaci k pracovní právním aspektům při nákaze koronavirem, kde se nejprve věnuje situacím, kdy se zaměstnanec vrátil z oblasti zasažené koronavirem, kde doporučuje zaměstnavatelům, aby důsledně seznámili zaměstnance s aktuálními pokyny a doporučeními Ministerstva zdravotnictví a orgánů ochrany veřejného zdraví.

Stanovisko se dále věnuje i různým situacím, které mohou nastat, a to případům, kdy je zaměstnanci nařízena karanténa

v České republice i zahraničí či dokonce na pracovní cestě. S ohledem na to, že se daná situace ohledně této epidemie velice dynamicky vyvíjí, lze zaměstnavatelům doporučit důsledně sledovat příslušná doporučení Ministerstva zdravotnictví (dostupná na adrese www.mzcr.cz) či být v kontaktu s příslušnou krajskou hygienickou stanicí.

Celý text tiskové zprávy MPSV naleznete na adrese www.mpsv.cz v sekci Média a veřejnost – Tiskové zprávy MPSV – Rok 2020.

CZELA

Anonymní odborové organizace

Nově vznikající anonymní odborové organizace představují v praxi téma, s nímž jsou spojeny praktické i výkladové problémy. Česká asociace advokátů specializujících se na pracovní právo (CzELA) přijala v této souvislosti výkladové stanovisko, které by mohlo zaměstnavatelům v tomto směru pomoci rozklíčovat, na co mají a nemají anonymní odbory právo, pokud chybí mezi sociálními partnery jakákoli konkrétní dohoda.

Podmínky pro výkon činnosti odborové organizace

Zákoník práce (§ 277) uvádí demonstrativní výčet podmínek pro řádný výkon činnosti odborové organizace u zaměstnavatele. **Základní minimum, které pod toto ustanovení spadá a na které má tedy odborová organizace nárok**, je dle CzELA poskytnutí, resp. umožnění používání:

- místnosti k provádění schůzové činnosti (resp. možnost rezervace konferenční místnosti/kantýny);
- nástěnky;
- uzamykatelné schránky pro doručování písemností;
- uzamykatelné skříně pro bezpečné uchování listin;
- přístup k internetu, telefonní lince, tiskárně/scanneru, vše na náklady zaměstnavatele.

Jiné aktivity, jako například komunikace odborové organizace s veřejností, právní analýzy, marketingové činnosti apod., naopak dle CzELA pod okruh řádné činnosti odborové organizace, kterou by měl hradit zaměstnavatel, **nespádají**.

Členství ve výboru

Zákoník práce rovněž poskytuje ochranu před výpovědí či okamžitým zrušením pracovního poměru členům orgánů odborové organizace v případě, že odborová organizace písemně odepře udělit se skončením pracovního poměru souhlas.

CzELA v tomto směru dospěla k názoru, že pokud zaměstnavatel jména členů výboru odborové organizace nezná (a nemůže je ani dovodit z okolností – např. že osoba s ním dlouhodobě jedná jménem odborové organizace), **nemůže se na tyto osoby vztahovat ochrana před výpovědí či okamžitým zrušením**. V opačném případě by totiž anonymní odborová organizace mohla prakticky znemožnit propuštění zaměstnance, který jí v tomto směru „požádá o pomoc“.

Ačkoli je uvedené stanovisko právně nezávazné, může v pracovní právní praxi pomoci zaměstnavatelům i odborovým organizacím na cestě k dohodě, která je v této oblasti velmi potřebná. Dané stanovisko je dostupné na adrese www.czela.cz/clanky/novinky.html.

AKTUÁLNÍ ŠKOLENÍ RANDLS TRAINING**Pracovní doba v problémech a chybách z praxe (kulatý stůl)**

Dne 4. 6. 2020, od 9.00 do 13.00 hodin v prostorách Randls Training (Praha 4, Budějovická)

Lektor: Mgr. Bc. Michal Peškar

Více informací na www.randlstraining.com/skoleni.